

Dorel Dorian

Arheo Vlastia

(1970)

(Editura Albatros, Bukarest, 1970)

(Belia György fordítása)

A 197- R. N. esztendő egyik kék napján - a régi Gergely-naptár szerint április 26-án, szerdán - az OMNIA kalózádió a hagyomány szentesítette hivatalos rádióállomás adását megzavarta, és kedves hallgatóinak *kellemes tavaszt* kívánt. A LŐVE évszak harmadik kék napját - talán nem szükségtelen ezt elmondanunk - a biológiai naptár hívei a lelki tavasz kezdetének tekintették. Ma már ez általánosan elfogadott, akkor azonban a hallgatóknak legalább kétharmada az említett üdvözlésben nem látott egyebet, mint lényegében megalkuvó előjátékát egy új sorozatnak, melyet a rádió a szerelemből kigyógyíthatatlan ifjak számára sugárzott. Tévedtek persze; az adás másnap, ugyanabban az órában megismétlődött... így hát egy olyan igazi adássorozat izgalmát érezhették, melynek kibontakozását nem lehet előre látni. A milliós példányszámban megjelenő nagy világlapok még aznap pontosan közölték az új rádióadó adási idejét, műsorát. Nem sokkal ezután - gyakorlatilag azonban nagyon is későn - kiderült: ez a közlemény jóval azután került az újságokba - ráadásul az első lapra -, hogy a műszaki szerkesztést befejezték. Vagyis pontosan abban a negyvenöt másodpercben, mely időköz a formális lapzárta és a híreknek *az éterbe* való sugárzása

között telt el (ráadásul a másodpercek a LŐVE évszakban feleoly hosszúak voltak, mint az év más időszakában). A hivatalos szerveket - teljes joggal - riadóztatták, s azonnal megkezdték a vizsgálatot; úgy döntöttek, hogy huszonnégy órán belül bevetnek néhány millió szelektív egységet. (Egy közepes tapasztalatú tájékoztató ügynök büntetőjogi képessége - az új értékelési rendszerben - körülbelül 0,7-0,8 egységnek számított; a szelektív értékkülönbséget rendszerint az engedelmességi norma viszonzszámával - 1,2-1,3 - ellensúlyozták.) Talán nem kell hangsúlyoznunk, hogy igen jelentős erők fölvonultatásáról volt szó. A vizsgálat teljes kudarccal végződött. Az OMNIA rádióállomás minden lehetséges hullámhosszon egyszerre sugárzott, az adók bemérése azonban - a kalózádiók lefülelésének klasszikus módszere - ebben az esetben megvalósíthatatlannak bizonyult. Az adókat valószínűleg olyan speciálisan épített műholdakon helyezték el, melyek nagy sebességgel változtatták koordinátaikat; műszaki nyelven szólva: a gyors földerítésre szakosított egységek bemérőkészülékeit nevetségessé tették. (Följegyezték egyébként, hogy - pontosan meg akarván állapítani ennek a megtévesztési tényezőnek értékét - egyetlen napon megközelítőleg huszonötezer mérésük volt hiábavaló; ezt - figyelembe véve ezeknek az egységeknek igen nagyra nőtt önhittségét - eseménynek és rekordnak kellett tartani. Az önhittség elleni pirulákat csak kilenc év múlva hozták forgalomba.)

A riadalom akkor hágott tetőfokára - a nagyközönség számára ez remek színjáték volt amikor az adóállomás 4-es számú adása elhangzott: ebben közölték először a kalózádió céljait. Mégpedig: a nagy nyilvánosság előtt fölfedni, gyakorlatilag hiánytalanul, a legfontosabb akciókat, vizsgálatokat, következtetéseket, statisztikai adatokat, földtani kutatásokat, föltételezéseket, távlati terveket stb., vagyis mindent, amit eddig csak igen

szűk körben ismertek, és amit a Kutatási és Tájékoztatási Adatközpont (KTA) őrzött hírhedt páncélszekrényeiben; ezt az intézményt több kutatóintézet sürgetésére és pénzügyi támogatásával hozták létre.

Az OMNIA naponta hétszer sugárzott adást; az ötödik, hatodik és hetedik adás valóságos ünnepi hírlakoma volt (az idő múlása megengedi nekünk ezt a véleményt). Az ugyanazon a frekvencián közvetített televízióadás szokásos módon önhitt és érdektelen okfejtései hamuszürke árnyalatokká és körvonalatlan szürkeséggé estek szét; a kép a vevőkészülékeken eltorzult. A televíziós közvetítés kivételesnek bizonyult, és meg kell mondanunk: az információk a megfelelő szín ihletett kiválasztásával a képernyőn festői élményt nyújtottak. A zenei kíséret igen sokféle érzelmi folyamatnak nyitott kaput. Ily módon egyes közlemények - melyek újságát a műszaki megoldások fejlett foka miatt nehéz volt fölfogni - a nem szakemberek számára is érthetőek lettek a művészet vagy a hozzá kapcsolódó gondolattársítás segítségével. A hallgatók száma - amit az értelmi térerősség variációi alapján határoztak meg, és ezt mérték adás előtt is, adás közben is - jócskán meghaladta a hivatalos előrejelzéseket. A tárgyilagos informátorok, akik elismert szaktekintélyek voltak, ismételten jelezték, hogy olyan érdeklődési övezet jött létre, melynek feszültsége elérte az ezer albertinit (Einstein utáni mértékegység), és hogy a szellemi rezgéshullámok erősen eltolódtak a vörös felé (hasonlóan a tejútrendszer tágulásához). A teljes vírusvédelemről szóló híryanag például, de az iskola előtti korúak agytekervényeire vonatkozó tudományos fölismerések közzététele is - s mindez a dekonspiráció jegyében - heves vitákra adott alkalmat. Vita tárgya lett a vírusos folyamatok következtében végbemenő természetes kiválasztódás alapelve; szó esett arról, hogy az egyént meghatározó

személyiségjegyeket hatékonyan ki lehet fejleszteni még születés előtt; akció indult e vélemények érvényesítése mellett éppúgy, mint e vélemények ellen. A családi életnek számítógép - az úgynevezett *secunda mater* - ellenőrzése alá helyezéséről a terv készítőinek le kellett mondaniuk a közvélemény nyomására, oly egységes volt a terv helytelenítése. Azok a mérnökök, akik szakmailag elsekélyesedtek, ismét igyekeztek alkotómunkát végezni. A közvéleménykutató hivatal néhány nap alatt milliónyi új javaslatot vett nyilvántartásba. Közzétettek egy kiáltványt a szuperspecialisták szűk csoportjai ellen; az élet megint lüktető lett, a házasság eszményi párválasztás; a szerelem ismét fölvirágzott. Az ifjúságot új romantika hódította meg. Egy ifjú zeneszerző megírta az OMNIA-himnuszot, a költők száma ismét elérte a számítógépek számát (költővé lenni a 197- R. N. évben, függetlenül az illető foglalkozásától, azt jelentette: kitűnni költőiségben).

Az OMNIA adóállomás első jelentkezése óta néhány nap telt el, de még senki sem merte azt állítani, hogy az adások váratlan sorozatainak valós céljuk is volna. Annak a túlzás nélkül óriási befektetésnek az alapján, mely ennek az adónak működtetéséhez, fönntartásához, az információk megszerzéséhez és megrostálásához szükséges - magáról a közvetítésről ne is beszéljünk -, föltételezték, hogy nagy érdekeltségek pénzelik, nem egyszerűen mecénások. Az OMNIA nem szedett előfizetési díjat, nem voltak támogatói, és nem állt a törvény védelme alatt. Önvédelme (a hivatalos ellenintézkedések kikerülése) hasonlóképpen óriási összegeket emésztett föl. Ilyen körülmények között ki pénzeli az OMNIA-t? Ki a valóságos hajtóereje ennek a teljes dekonspirációnak? Ki a haszon élvezője végül is azoknak az információknak, melyeket - miután kikerültek a Kutatás és Tájékoztatási Adatközpont pánccszekrényekből - mindenütt és mindenféleképpen

hasznosítani tudtak?

A központ igazgatója - a híres Arheo Vlastia - a KTA páncélszekrényeinek védelmére már az első napokban megfelelő rendszabályokat léptetett életbe; a kor minden bűnügyi dokumentumában ennek az ellenintézkedésnek a fedőneve A. 0. volt. (Ez nem ANTIOMNIA, ahogyan föltételezni lehetne, hanem *O fokú* készültségi *Állapot*, mely azt jelentette, hogy az A. 0. kihirdetésével egyidejűleg bármilyen eszköz igénybe vehető, Arheo Vlastiának pedig - a művelet szervezőjének - diszkrecionális hatalmat adott. Ezt a mozzanatot okvetlenül figyelembe kell venni a bekövetkezendő események vizsgálatában, akár csak az ellenintézkedés erkölcsi kezdeményezőjének megítélését is.)

Vlastiának, ennek a világos szellemű embernek és a lojalitás bajnokának - legalábbis e sorok írója így ismerte ifjúkorában - minden ütőkártyája megvolt a látványos és gyors beavatkozáshoz, s ami döntő volt: ez az ember eddig egyetlen játszmát sem vesztett el. Egyébként - Vlastia sugalmazására - az A. 0. művelet egyre inkább arra szorítkozott, hogy az OMNIA adásait zavarja és korlátozza. Az ellentámadás alapgondolata az volt, hogy földerítsék azokat az eszközöket és utakat, melyek igénybevételével az OMNIA a KTA nagy számítógépeivel csaknem egyidejűleg szerezte meg az információkat. Nem véletlenül: az OMNIA - és ez olyan szakembernek, mint Arheo Vlastia, nyilvánvaló volt - nem saját, független kutatások alapján jutott az információkhoz. Ez azt is jelenthette, hogy egy másik központ áll rendelkezésére, néhány tízezer számítógéppel, néhány százezer kétirányú információs láncsal, néhány millió kiválasztó egységgel. Mindez - ismét csak leszámítva a hatalmas pénzüsszeget - föltételezte az időben hosszan

elnyúló szervezést; de az is világos volt, hogy titokban ilyesmit lehetetlen végrehajtani. Az egyetlen hihető föltételezés az volt - és a programok elemzése ezt megerősítette -, hogy valamilyen közreműködéssel a KTA információit szerzik meg, sőt az is lehet, hogy a KTA egy belső csoportja szolgáltatja ki az adatokat; *valaki* vagy *valami* - akárcsak a régen letűnt korok katonai kémkedésének kettős ügynöke, ráadásul olyan hatékonyan, mint egy igazi fényvisszaverő tükör - egy közbeiktatott erősítő segítségével közli a KTA információit. Innen kell kiindulni: az OMNIA tevékenységének megakadályozása csak akkor lehetséges, ha előbb megakadályoznak minden - tudatos vagy véletlenszerű - dekonspirációs tevékenységet. (Arheo Vlastia, amint utóbb kiderült, határozottan visszautasította, hogy *műszaki kémkedésről* - ahogyan a kriminalisztikában nevezik - van szó.)

Néhány nappal az A. O. művelet megindulása után az Általános Gyanúsítási Szolgálat - ez tartotta szemmel a KTA személyi állományát, fűrkészte a személyes gondolkodási módot - közzétette az óvóintézkedésként elrendelt első elbocsátásokat. A hivatalban maradiakat időszakosan behívták, és villámtesztekkel megvizsgálták őket a központ tolvajlás elleni nagy programgépei által. A véleményingadozással és a bizonytalan fokú tudattal gyanúsítottokról - lelki megrendülésükre és meglepetésükre - neuronfotókat készítettek (a neuronfotó vallasóképessége igen nagy volt). A központ számítógépeinek programláncait sorra „méregtelenítették”, abból a föltevésből kiindulva, hogy ezek a programláncok bizonyos kívülről betáplált programok hatására - választóképességüket tekintve - egyoldalúvá váltak, vagy éppen önállósultak. A központ szakemberei egyúttal módosították a programgépek válaszadó rendszerét annak a lehetőségnek kiküszöbölésére, hogy azonos programgépek sora nagy távolságból is

regisztrálhassa - akár telepatikus másolással is - „szimpátia” alapján a központ titkos válaszait bármilyen kérdésről. Az antikommunikációs szigetelővezetnek - mely a központot körülvette, és a külvilágtól elzárta, és amely néhány milliós város volt - megnövelték a feszültségét, hogy a részecskék energiáját vagy az egyéb fizikai természetű hullámokat elfojtsa, s így sikerült holtvezetet létrehozniuk. Magától értetődik, hogy a központból eltávozni vagy a központba bemenni csak Arheo Vlastia külön engedélyével lehetett.

A legkiválóbb bűnüldözési egységek egyidejűleg egyetlen szervvé egyesültek, kölcsönösen egymásba nőve és ellenállhatatlan hatású kapcsolatot létesítve egymással.

“Az OMNIA adóállomás műsorai mégis zavartalanul folytatódtak. Sőt minden olyan intézkedést, mely a dekonspiráció korlátozására irányult, az OMNIA bejelentett, és az adóállomás bűnügyi szóvivői tüzetesen kommentáltak. A neveltségesség akkor hágott tetőfokára, amikor az OMNIA maga állt elő konkrét javaslatokkal az A. 0. művelet hatékonyabbá tételére. Javasolta, hogy kétségtelen kiválóságokat mozdítsanak el helyükről; hogy vitathatatlanul tehetséges fiataloknak mondjanak föl; támadta a folytonos gyanakvás kártékony gyakorlatát; azt állította, megdöbbsent azon, hogy az A. 0. parancsnokságába nem vették be e sorok íróját - bocsássanak meg e nyilvánvaló szerénységért, de idézek -, „a tapasztalt bűnügyi szakértőt, akinek figyelemre méltó munkaköre van, Teo Celan urat”. És így tovább, ad literam a Büntetőjogi Nagy Enciklopédiából (ismét idézek): „Tegyük föl talán, hogy Arheo Vlastia úr nem is nagyon érdekelt abban, hogy a nyilvánosság előtt fölidézzük pályafutásának kezdetét, amikor Teo Celan úrral együtt megteremtették a Vlastia-Celan nevet viselő automatikus nyomozóhivatalt? Miért vagyunk olyan dölyfösek, Vlastia úr? És az ANTI-

OMNIA nyomozási akciójának lehetőségeit miért korlátozzák azzal, hogy Teo Celan ismert munkatársát, a kiváló S. H.-t nem vonják be a vizsgálatba?"

A rádiókészülék előtt ültem; meglepett az események fejlődése, és ami jó húsz esztendeje nem történt meg velem, váratlan elégtételt éreztem, ezt el kell ismernem. Hosszú évek óta csaknem teljesen elfelejtettek, s most egy rádióállomás - nem is lehet róla tudni, ki vezeti, és kinek az érdekeit szolgálja - megdicsér. S. H. láthatólag meglepődött, de jól is szórakozott. - Amint látod, kedves S. H., az OMNIA kalózárádió bűnügyi szakértőként emleget bennünket. Úgy látszik azonban, figyelmen kívül hagyták, hogy nincs önhittségi áramköröd. - Azt hiszem, ez volt az első tévedésük - mondta erre S. H. - És az első lélektani baklövésük. Nem lepődnék meg, ha Arheo Vlastia úr, az OMNIA sejtésével ellentétben, kedvezően fogadná azt az elképzelést, hogy együtt dolgozzon velünk.

Visszatérve az A. O. műveletre és arra a figyelemre méltó rugalmasságra, mellyel a KTA az ellentámadást kezdeményezte és vezette, mindenekelőtt el kell itt ismernünk Arheo Vlastia érdemeit, aki - annak ellenére, hogy tizenöt-husz évet töltött hivatali munkakörben - semmit sem veszített kitűnő nyomozói képességéből és szigorúságából. Vlastia - mivel nem lehetett közvetlenül megtudni, ki szolgáltatja ki a központ titkait - egész hálózatot szervezett azoknak szemmel tartására, akik valamiképpen hasznot húzhattak ebből a dekonspirációból. A KTAhoz nem tartozó intézeteket így folyamatos megfigyelés alatt tartották; az Interpol az ellenakció első napjaiban mindjárt egy sorozat műholdat bocsátott föl, s ezek Föld körüli pályáról figyelték a nagy ipari létesítmények esetleges változásait és növekedéseit.

A nyomozók, úgy látszik, nem tartották lehetetlennek, hogy egy örült került valamelyik tudományos-műszaki szervezet vagy egy Földön kívüli befolyás

alatt álló társaság élére. De bármiként állt is a dolog, a pénzelés kérdését nem lehetett megkerülni. Valaki följánlotta az OMNIÁ-nak, hogy közvetítő műholdat bocsát föl; másvalaki meg éppenséggel kifogástalan dekonspiratív hálózatot hozott létre, mely párhuzamosan a közvéleményt is figyelemmel kísérte. A hiánytalanul tájékoztatott közvélemény hamarosan harmadik, az OMNIÁ-val szövetségesnek nyilvánított erőként jelentkezett. Az önhittség és közömbösség talaján - az ezer meg ezer kijátszott titkos adattól ösztönözve - kivirágzott a kíváncsiság.

Arheo Vlastia a hetvennégy napos meddő nyomozás után nemzetközi A. 0. konferenciát hívott össze, melyre - a legtekintélyesebb bűnügyi szakértők mellett - e sorok szerzőjét is meghívták (a megtiszteltetés valamiként az OMNIA adóállomás sugalmazására ért engem). A konferencia gyorsírásos jegyzőkönyvei egyébként tanúsítják, hogy Teo Celan mintegy hat percig interveniált, mivelhogy a szervezők a terem ülésrendjében vörös X-szel jelölték ki S. H. úr helyét a balkon első sorában. Végül is azonban mindez csupán jelentéktelen részlet.

A konferencia néhány napig tárgyalt zárt ajtók mögött; ez az intézkedés teljesen hiábavaló volt, mert - a szervezők kétségbeesésére, és nevetségessé téve ismét minden óvóintézkedést - a jelenlevők fölszólalásait az OMNIA adóállomás láthatatlan készülékei és műszaki emberei egyenes adásban közvetítették. A konferencia mégis hasznosnak bizonyult; Vlastiának pedig - aki valamiképpen hitelét veszítette az ellentámadás sikertelensége miatt - módot adott arra, hogy megmutassa a KTA tevékenységét pénzelő szakmai intézeteknek: ennél többet ebben a helyzetben más sem érhetett volna el.

Locves, a skandináv bűnügyi szakértő azt javasolta, hogy a központ tegyen közzé néhány téves információt. Ezeket az OMNIA átvenné, s ezáltal

bizonyos mértékig hitelét vesztené az adóállomás; úgy látszik ugyanis, hogy a kalózkodónak nincs olyan bíráló készüléke, mely ellenőrizhetné az információk értékét. Néhány téves információ átvétele egyszersmind fölhívhatná a figyelmet a titkos adatszolgáltatásban leggyakrabban használt láncszemekre.

Armonius, ez a meglepően fiatal elméleti szakértő, bizonyos öntudatlan, telepatikus kapcsolatok lehetőségéről beszélt, melyek a KTA legmegbízhatóbb egységei és a kalózárádió fogadó médiuma között létesültek. Kaltsehr, a közvéleménykutatás szakembere azt a föltevést kockáztatta meg, hogy valamilyen kihívó mozgalomról van szó, mely a fönnálló társadalmi rend megzavarására hivatott. Ugyanez a Kaltsehr azt állította: a kalózárádió hosszan tartó tevékenysége olyan helyzethez vezethet, hogy a dekonspiráció szükségessé válhat, és a KTA összes adatainak közzétételét törvény fogja megszabni.

Én személy szerint - mert hajlottam a nagyon konkrét megoldásokra - azt ajánlottam, hogy figyelmesen, statisztikai alapon tanulmányozzák az OMNIA műsorait. Az én megfigyeléseim szerint az említett adóállomás a törvénytelenül megszerzett információkat megrostálta. Ugyancsak az én véleményem szerint a válogatás ismertetőjegyei, sajátosságai beszélhetnek nekünk a legpontosabban a szervezőkről, a haszonélvezőkről és a szándékokról. Másrészt S. H. - akit én kértem föl, és akit én ajánlottam - néhány több mint jelentős statisztikai adatot tárt a jelenlevőkelé. Egyébként - amint S. H. megjegyezte - az OMNIA által megindított információözön hatására az átlagember részvétele a közösség szellemi életében a hetvennégy nap alatt tizenegy százalékkal nőtt; az események iránti érdeklődés az életerő föléledésében mutatkozott meg, és ez az emberi szervezet

ellenállóképességét tizennyolc százalékkal növelte; végül pedig különösen figyelemre méltó következtetés: ebben a hetvennégy napban egyetlen előre megfontolt szándékkal elkövetett bűncselekmény sem volt. A zavart keltő elemek, azok, akik hajlamosak a társadalomellenes magatartásra ebben az időszakban hetvenkét százalékos arányban más tevékenységet folytattak. S. H. felszólalásának befejezéseképpen azt a meggyőződését fejezte ki, hogy a konferencia háromszázhuszonegy résztvevője közül legalább egyvalaki érdekelve van az OMNIA működésének összehangolásában (vagy legalább egyvalaki aktív rokonszenvet érez az OMNIA tevékenységének következményei iránt). Ha a jelenlevők ezt, a közösséget ért sértést hajlandók munkahipotézisként értelmezni, és alávetni magukat neurondetektoros vizsgálatnak, az OMNIA ügyére lehetne valamiféle megoldást találni - véleménye szerint - még a konferencia befejezése előtt.

S. H. megengedhetetlenül egyszerű, majdnem embertelen javaslata valóságos tiltakozási vihart kavart. Vlastia irodájából - aki meghívott bennünket magához, hogy konkretizáljuk az eljárást - ez a színjáték apokaliptikusnak rémlett (a televízió képernyőjén néztük). Minden résztvevő - valamilyen okból - megrémült a neurondetektoros vizsgálatától; mindegyik azt kutatta, miként nyerhetne időt, hogy elodázza lelki tevékenységének ilyenfajta lefénnyképezését, de visszautasítani nem merte senki. Armonius megalkuvással vádolta Locvest; Kaltsehr búskomor hallgatásba süllyedt; három résztvevő úgy vélekedett, hogy az OMNIA egyetlen valószínű képviselője leginkább a javaslattevő lehet. Végül is titkos szavazással hozzájárultak a neurondetektoros vizsgálatához. De még abban a pillanatban egy hatalmas robbanás romhalmazzá változtatta azt a termet, melyben a bűnügyi szakértők tanácskoztak; tizenhat halott és nyolcvankét sebesült. A

neurondetektoros vizsgálat gondolata az új helyzetben nem valósulhatott meg. Vlastia - úgy látszott - annyira megrendült a merénylettől, hogy megfélekedett jelenlétünkről. Bizonyos értelemben az ő meghívása jelentette megmenekülésünket is.

- Gyanakodtál robbantásra, Vlastia?

- Lehetségesnek tartottam, de azt nem tételeztem föl, hogy én, illetve mi nem kerülünk a romok alá. Sem az idő, sem a hely nem volt alkalmas arra persze, hogy hálálkodjunk neki, de arra sem, hogy gratuláljunk magunknak.

- Nagyon szeretném, ha együtt dolgoznánk - mondta Vlastia. - Rendelkezésiére bocsátom a központ minden lehetőségét. Nem hiszem, hogy azok az intézetek, melyek pénzelnek bennünket sokáig túrnék az OMNIA sértő létét, de hadd tegyem hozzá: a kényes helyzetbe jutott központ létét sem. Talán nem is egészen alaptalanul, hiszen közvetve a KTA a forrása információinknak. Egyébként ha megszűnik a központ, eltűnik az OMNIA is...

Kértem, nem ez-e az útja annak, hogy újraélesszük a mi régi Vlastia-Celan hivatalunkat? Nem válaszoltam neki mindjárt. Mindketten tudtuk, mégpedig jól, hogy az egyéni kishivatalok ideje lejárt. De éppily jól tudtuk, hogy a valóságos értékek nehezebben bontakoznak ki olyan óriási szörnyeteg bensejében, amilyen a központ. Túlságosan sokféle függőség, túlságosan sokféle műszaki felszerelés, túlságosan kevés idő a gondolkodásra és a magányra. Vlastia, a KTA nagy tekintélyű vezetője nem vált volna a modern nyomozás markáns alakjává, ha lépcsőfokról lépcsőfokra mászott volna türelmesen fölfelé a hivatali számléltrán. Zsenije meteorszerűen robbant azon az éjszakán, amikor a Vlastia-Celan hivatal kis helyiségében összpontosítottuk gondolatainkat. Néztem Vlastiát, és örvendve állapítottam

meg, hogy a tapasztalat, a hivatás, az életkor - de még a kiábrándultság is - okosabbá tesz bennünket, és talán nem kevésbé érzelmesebbé is, mint amilyenek voltunk valaha. Jobb álarcot viselünk - ez is tapasztalat -, szigorúbban cenzúrázzuk önmagunkat (körültekintőbbé váltunk), feldühödünk minden érzelmi kitörésen, véleményünket módosítjuk, de mi magunk, a természetünk, a szervezetünk...

„Nem! Azt hiszem, mást szerettem volna tőled hallani, S. H.: Vlastia a barátom volt... Megöregedett Vlastia is.”

- Csak fáradt - közölte velem telepatikusán S. H.

- Az arca, a mozgása olyan, mint azé az emberé, aki harminchat órája nem aludt. Elmúlt ötvenkét éves, kedves barátom! És tanúja volt egy merényletnek, mely az életébe kerülhetett volna.

Harmincöt órája és húsz perce nem hunyta le a szemét - folytatta makacsul S. H. - Szemlencséjének bevérzettségi foka és szivárványhártyájának tágulási mutatója... Következett néhány pontos számadat, majd tovább:

A merényletkor igazában meg sem rezzent. Tehát így vagyunk, Vlastia... Már álmatlanságban szenvedsz! Meg se rezzensz, ha bomba robban... Fölkészültem a Vlastiával való újratalálkozásra; elővettem a levéltárcámból egy régi fényképet: mi ketten az első nyomozásunk befejezésének napján. S. H. elmosolyodott - istenem, miként is programozhattam úgy, hogy ilyen szkeptikus legyen I -, s megint elkezdtem magyarázni S. H.-nak, hogy Vlastia meg én valaha barátok voltunk... És hogy a hivatalunk akkoriban jó hírnévnek örvendett... - Azt hiszem, Vlastia jó pszichológus - szakított félbe S. H. - Az arcán megkönnyebbülést látok. - Sokkal egyszerűbb, S. H.! Ő is örül a mi megérkezésünknek; a szervezetünket, az örültségünket, a félelmeinket, mindent, amink kezdetben volt, mindent végigcipelünk az életünkön... Azután elővettem egy cédulát, az utolsó levélkét, melyet Arheo

Vlastia küldött nekem, az azt megelőző napon, melyen végleg visszavonult a bűnügyi szakmától: „A rejtélyek, kedves Teo, végül is unalmassá váltak. A nagy bűnözők meghaltak. Akik még vannak, azok csak a haszonról álmodnak, nem a bűnözés művészetéről... Az esztelenségig önzetlen bűnüldözőknek sincs manapság humoruk... Félnék és elzúllenek. Az élet pedig azzal, hogy minket a barikádnak ugyanarra az oldalára állított, elvette utolsó esélyünket is. Ha egyszer szükséged lesz rám...” - És huszonegy év után Vlastiának lett rám szüksége... Érted ezt, S. H.? - Miért éppen most? - mintha ezt kérdezte volna S. H. - Mert harminchat órája nem aludtam! - szolt közbe Vlastia váratlanul a mi néma párbeszédünkbe. - Mert elfelejtettem a bomba robbanására megrezzenni, márpedig ilyesmi Arheo Vlastiával nem esett meg máskor, legföljebb megalkuvásból... És ha éppen ma nem rezzenek meg semmire... - Vagyis, kedves Vlastia, figyeltél bennünket, követted minden gondolatunkat - állapítottam meg nem teljesen alaptalanul. - Ez magától értetődő - ismerte el Vlastia. - Végül is én vezetem a Kutatási és Tájékoztatási Adatközpontot. Ha az emberek gondolatai ismeretlenek maradnának előttünk, kérdem én, ilyen intézmény, mint a központ, létezhetne egyáltalán? Aztán, ha az emberek gondolatai nem frissülnek föl, nem magvasodnának napról napra, mellékes, milyen útonmódon, és ha nem válnának mohóbbá az élet iránt, akkor odajutnánk, hogy csak az unalmat, a mozdulatlanságot, az önelégültséget kutathatnánk, vizsgálhatnánk... Te vagy az egyetlen, kedves Teo Celan, aki érted ezt! Vlastia elénk tette a KTA legújabb híryanagát; bekapcsolta a teleinformátort: néhány perc múlva kezdődött a kalózkodó új, színes adása; arra kért bennünket, hogy vessük össze a KTA közleményeit az OMNIA adásával, és indult, hogy magunkra hagy bennünket. - Mondd, Vlastia, hiszed, hogy a merényletet is egyenesből közvetítették? - Nemigen - válaszolta Vlastia. -

Lejáratná őket. - Gyanakszol arra mégis, hogy valami közük volt hozzá? - Képtelenség! Valamelyik résztvevő röpítette levegőbe a termet, mert megrémült attól, hogy megtudhatunk valamit róla. Az OMNIÁ-nak ehhez semmi köze, mégis - habozott Vlastia - nem szabad kirekeszteni a gyanút. - Gondolod, hogy az újságok következő kiadásában megjelenik valami? - kérdeztem tovább. Vlastia visszalépett a képernyő elé. - Majd meglátjuk. A képernyőn - melynek méretei azonosak voltak a hajdani újságokéival - egymás után jelentek meg a nagy napilapok első oldalainak sorai. A merényletről mindegyik nagybetűs címeikkel számolt be. - Nem lehetne ezt kiiktatni az újságokból? - kérdeztem. - Legalább egy napra... - Finomabbnak hittelek, Teo... De kedvedre teszek; még van tizenegy másodpercünk. Vlastia visszavonta a merényletről szóló híreket, s más, jelentéktelen közleményeket tett a helyükbe, aztán felénk fordult. - Van még kérdésetek? Kibocsáthatjuk az újságokat az éterbe? S. H. eközben egy képernyőhöz lépett, melyet távoli csillagfények színezték be. Érdeklődve figyeltem. - Látom, lehoztad az eget ide magadnak, a tucatnyi készüléked közé, melyek tudnak számítani, átalakítani, kiválasztani, de sohasem tudhatják, mit számítanak. Vlastia, van időd arra is, hogy az eget nézd? - Minden este, Teo. Ha lenyomom ezt a gombot, körülbelül tizenötezer emberi agy valóban csodálatos látványában van részem... ha azt vesszük, hogy minden műhold mögött egy-egy emberi agy rejtőzik. És ha akarok, jelen lehetek azoknak a fölbocsátásánál, melyek a számukra egyetlen elérhető szabadságra törnek: hogy más röppályára lépjenek... - És az OMNIA műholdjainak fölbocsátása? Volt alkalmad már látni? - Módszeres vagy, Celan. Megkerülhetném a választ... De nem teszem. Figyelmesen nyomon követtem. Tizenkét napig tartott. Remélem, nincs több kérdésetek. - De van, Vlastia. Azokra az emberekre gondolok, akiket megelőző intézkedésképpen el kellett bocsátanod... Ezek kiválóan fölkészült

emberek, s talán észre sem vetted, átadtad őket az OMNIA-nak... - Kérdezz, kérlek! - Annak idején szeretted egymagad sakkozni. Saját magad ellen. Tökéletesítetted ebben magad, Vlastia? - Természetesen, kedves Teo. Bármelyik oldalon játszom, sohasem vesztek... Örök sakkjátszmát játszom. Vlastia abban a pillanatban hagyta el a helyiséget, amikor az OMNIA megkezdte szokásos színes adását. A látvány egyenesen varázslatos volt. A hírek futó sorait színes arabeszek szőtték át, és eufórikus hangzatok kísérték őket. Az új, izzó gondolatok lecsaptak a konformizmusra; a szembesítésekből új értékek szöktek szárba; sokan, akik először voltak tanúi a látványnak, rátaláltak rejtett erőikre, áldozatkészségükre. Igen, Vlastia továbbra is kitűnő bűnügyi szakértő, de lángeszű bűnöző is! S. H. időközben fölfedezte, hogy a teleinformátor - melynek adását figyelte - teljesen eredeti alkotás, és tíz jegyből álló gyártási száma van. Egészen új gyártmány. - Elképzelem, hogy az a vállalat - jegyezte meg S. H. -, amelyik ezt az új készüléket kibocsátotta, óriási nyereségre tett szert. - Magától értetődik, kedves barátom - mondtam neki. - Az OMNIA adásai mesés összegekbe kerülhetnek. - A szakmai intézetek szürke páncélszekrényei azonban kimerültek - ellenkezett S. H. - Az új gondolatok nemigen születhettek volna meg az OMNIA nélkül. Ez a milliányi gondolat majd megtölt más páncélszekrényeket. - Föltehetőleg az OMNIA megtalálja a maga csodálóit... - Már valószínűleg megtalálta, mielőtt létrehozták volna. S. H. deduktív-integráló áramkörei lázasan dolgoztak. - Nem értelek, kedves Teo. Egy lépésre vagy attól, hogy nevével nevezd ennek a nagy akciónak a szervezőjét, de vonakodsz, érzélgősen nyavalyogsz, és nekiállsz filozofálni. - Igaz... Az én hibám, hogy az emberi tettek felsőbbrendű értelmének kifürkészésére nem programoztalak. S. H. néhány pillanatig nem válaszolt. Aztán - áthágva eredeti programozásának határait - megpróbált ő is szubjektív lenni; ez

lényeges a nyomozásban, és döntő mozzanat a jövő évezredek robotjának életében. Így aztán sikerült megértenie, hogy az az ember, aki ennek az óriási szörnyetegnek, ennek a KTA-nak az élén áll, egy szép napon olyan ihletett állapotba kerülhet, hogy megtagadja egész addigi munkásságát. Pontosabban: *a biológiai, a termikus, a termoionikus halálnál is veszedelmesebb az emberi kíváncsiság lassú kimúlása.* S mert ezt megértette, szétzúzta azt a szörnyeteget, mely megöli a kíváncsiságot, és egymaga életre keltette megint a leghatalmasabb emberi erőt, a tudásvágyat.

- Így hát arra a következtetésre jutottunk, hogy az OMNIA egyetlen lehetséges szervezője Arheo Vlastia; erre a következtetésre eljutnak majd mások is. Nem gondolod, Celan? - Tőlünk függ, S. H. - Nem találhatunk ki az akció vezetőjéül mást! A tények bármikor igazolni fogják... - Időt kell nyernünk. Ez az egyetlen, amire Vlastiának is szüksége van. - Ha így van, hivatalosan is bejelentheti, hogy a nyomozás folytatását átadja nekünk. - Arra vár, kedves S. H. hogy előbb megegyezzünk. Ebben a pillanatban az OMNIA ismét megkezdte adását, és bejelentette; a híres nyomozó pár - Celan és S. H. - vállalkozik arra, hogy három hónapon belül földeríti... - És három hónap múlva mi lesz, kedves Teo? - A központ megszűnik... Vlastiát bizonyára elfelejtik... A mi híres kettősünket fikciónak fogják tekinteni... De az OMNIA rövid tündöklése, a valahonnan messziről érkező hívó hang, akár csak a legendákban, örökké élni fog az időben. - És ha nem értettük meg ezt az öreg Vlastia urat? - kérdezte S. H. - Nagyon elszomorodna... - Ennyi az egész? - Tudom én? Egy akaratlan robbanás bármikor bekövetkezhet, és véget vethet egy sokat ígérő életpályának.

BELIA GYÖRGY FORDÍTÁSA